

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dn. 16 marca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemi
w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o prze-
jęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczy-
pospolitej Polskiej.

Na mocy art. 9 ustawy z dnia 17 grudnia 1920 o przejęciu na własność
Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U.
№ 4 z 1921 r. poz. 17) zarządza się co następuje:

§ 1. W ciągu dni 14-tu od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządze-
nia Powiatowe Komitety Nadawcze rozpoczną działalność w powiatach:
baranowickim, brzeskim, dubieńskim, dziśnieńskim, grodzieńskim,
kobryńskim, kowelskim, krzemienieckim, lidzkim, łuckim, łuni-
nieckim, nieświeskim, nowogródzkim, ostrogskim, pińskim, pru-

żańskim, rówieńskim, sarnieńskim, słonimskim, wilejskim, włodzimierskim, wołkowyskim (art 6) oraz w utworzonych na terenie wyżej wymienionych powiatów, według podziału administracyjnego, ustalonego ustawą z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. z roku 1921 № 16 poz. 93) powiatach: białowieskim, drohiczyńskim, duniłowickim, horochowskim, kamienio-koszyrskim, kosowskim, lubomelskim, stołpeckim i wołyńskim.

§ 2. W skład Powiatowego Komitetu Nadawczego wchodzi:

- a) z głosem stanowczym — starosta lub jego urzędowy zastępca, jako przewodniczący, jako przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych — powiatowy referent rolniczy, jako przedstawiciel Głównego Urzędu Ziemskiego — komisarz ziemski oraz po jednym przedstawicielu Ministerstwa Skarbu i Spraw Wojskowych, powołanym przez te władze;
- b) z głosem doradczym — po jednym przedstawicielu mniejszej i większej własności, których powoła wyznaczony do właściwej Komisji odwoławczej przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, na podstawie opinii właściwego starosty.

§ 3. Do zakresu działania Powiatowego Komitetu Nadawczego należy:

- a) przejęcie na własność Państwa dóbr, wymienionych w art. 1 pp. 1—3 powołanej ustawy;
- b) przejęcie na własność Państwa dóbr duchownych i klasztornych, będących w posiadaniu duchowieństwa wyznań niekatolickich, po porozumieniu się z właściwymi miejscowymi przedstawicielami tych wyznań, a to w celu pozostawienia na potrzeby parafii lub zakonu niezbędnych obszarów, których wielkość ustalona będzie przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; w razie niemożności uzyskania porozumienia przed dn. 1 kwietnia 1921 r. wymienione dobra mają być przejęte z pozostawieniem niezbędnych obszarów na potrzeby parafii lub zakonu;
- c) przedstawienie Ministrowi Rolnictwa i Dóbr Państwowych wniosków w przedmiocie przejęcia na własność Państwa dóbr duchownych i klasztornych, będących w posiadaniu Kościoła katolickiego, celem porozumienia się Rządu Rzeczypospolitej Polskiej ze Stolicą Apostolską i dóbr, należących do innych instytucji publicznych, w szczególności fundacji z podaniem propozycji, dotyczących zabezpieczenia celu fundacji;
- d) zarejestrowanie i kolejne przejmowanie ziem prywatnych, stosownie do postanowień § 8.

§ 4. Posiedzenia Powiatowego Komitetu Nadawczego zwołuje przewodniczący lub jego zastępca w miarę potrzeby, winien zaś zwołać je na żądanie jednego z członków Komitetu, zasiadających z głosem stanowczym.

Do prawomocności uchwał Komitetu wymagana jest obecność conajmniej 3-ch członków, posiadających głos stanowczy, w tem:

- a) przewodniczącego lub jego zastępcy, b) przedstawiciela Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych lub Głównego Urzędu Ziemskiego i c) przedstawiciela Ministerstwa Skarbu lub Spraw Wojskowych.

Uchwały Komitetu zapadają zwykłą większością głosów, zaś w razie równego podziału głosów decyduje głos przewodniczącego, który głosuje ostatni.

Wnioski w przedmiocie przejęcia ziem, wymienionych w art. 1 powołanej ustawy przedstawia Komitetowi przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

W przedmiocie przejęcia ziem prywatnych mogą przedstawiać wnioski również inni członkowie Powiatowych Komitetów Nadawczych, posiadający głos stanowczy.

Wykonanie uchwał Komitetu należy do właściwego starosty.

§ 5. Na podstawie wniosku i po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, które polega na przejrzeniu akt, dokumentów, map, planów i t. p., w miarę potrzeby na badaniu świadków i wysłuchaniu opinii biegłych, wydaje Komitet orzeczenie o przejęciu ziemi na własność Państwa.

W orzeczeniu należy wymienić.

- a) dzień, miesiąc i rok, w którym je wydano,
- b) nazwiska członków Komitetu, przy których współudziało orzeczenie wydano,
- c) istotną treść postanowienia, wraz z wszelkimi szczegółami, unormowanymi w przepisach następujących paragrafów.

§ 6. Prawomocne orzeczenie Komitetu o przejęciu ziemi na własność Państwa należy jako bezsporny tytuł własności zgłosić celem zarejestrowania u właściwego notariusza, bądź pisarza hipotecznego celem późniejszego wniesienia do ksiąg hipotecznych.

§ 7. Toczące się w sądach spory o własność i posiadanie ziem, mających być przejętymi na własność Państwa, nie wstrzymują wydania orzeczeń Powiatowych Komitetów Nadawczych i ich wykonania. Wyrok sądowy służyć będzie za podstawę do orzeczenia, komu przysługuje odszkodowanie.

§ 8. Ziemie prywatne przejmowane będą na własność Państwa na podstawie art. 2 ustawy według zasad następujących:

- 1) ziemie opuszczone, których właściciele nie udowodnią w terminie, jaki zostanie ustanowiony po zawarciu traktatu pokojowego z Rosją, że nie mogli powrócić do swoich siedzib przed 1 kwietnia 1921 r. na skutek internowania lub wywiezienia przez władze obce, będą przejęte na własność Państwa w całości,
- 2) obszar ziemi, który ma być pozostawiony jednemu właścicielowi nie powinien przekraczać jednego zabudowanego folwarku o przestrzeni nie przekraczającej 400 ha,
- 3) ziemie, stanowiące nadwyżkę ponad 400 ha przestrzeni jednego zabudowanego folwarku, przejęte będą na własność Państwa niezależnie od tego, czy właściciel lub osoby reprezentujące ich prawa znajdują się w majątku, czy też są nieobecne,
- 4) folwarki o powierzchni do 400 ha włącznie będą przejmowane na własność Państwa w tych wypadkach, gdy właściciel ich posiada nadto ziemię w innym miejscu i gdy został mu pozostawiony jeden zabudowany folwark o przestrzeni nieprzekraczającej 400 ha.

Jeżeli przejmowany obszar ziemi należy do dwóch lub większej ilości właścicieli, wówczas dla wszystkich współwłaścicieli pozostawiony ma być jeden zabudowany folwark o przestrzeni nie przekraczającej 400 ha.

Obszary leśne powyżej 60 ha, nie będą przejmowane na własność Państwa do czasu unormowania sprawy upaństwowienia lasów oraz nie będą włączane do ogólnej przestrzeni, jaka zgodnie

z postanowieniami niniejszego paragrafu ma być pozostawiona dotychczasowemu właścicielowi.

§ 9. Przy przejmowaniu ziemi prywatnej przestrzegana być ma kolejność przejmowania zależna od stanu zagospodarowania ziem, przyczem przedewszystkiem przejęte być mają ziemie nadające się do uprawy, a leżące odłogiem.

§ 10. Gdy orzeczenie o przejęciu ziemi stanie się prawomocnem, przystąpić należy do faktycznego objęcia w posiadanie przejmowanej ziemi.

W tym celu dokonane być mają oględziny na miejscu przy współudziale jednego członka Powiatowego Komitetu Nadawczego, delegowanego do tej czynności, przedstawiciela miejscowej władzy administracyjnej, dwóch świadków oraz w razie przejmowania ziem, wymienionych w art. 1 ustawy, w obecności reprezentanta dotychczasowego zarządu tych ziem, w razie zaś przejmowania ziem prywatnych — w obecności właściciela lub osoby prawa jego reprezentującej.

Jeśli właściciel lub osoba prawa jego reprezentująca nie są obecni, bądź mimo należytego zawiadomienia nie stawia się przy oględzinach, wówczas postępowanie odbywać się może bez ich współudziału.

Na podstawie dokonanych oględzin, spisany zostaje na miejscu szczegółowy protokół przejęcia, zawierający opis granic, który winien być podpisany przez wszystkich biorących udział w oględzinach, a następnie zatwierdzony na najbliższem posiedzeniu Powiatowego Komitetu Nadawczego.

§ 11. Po dokonaniem przejęcia mają być:

- a) przestrzenie leśne przejęte przez Państwo a niewykorzystane dla celów osadnictwa przekazane właściwym Zarządom Lasów Państwowych; w wypadkach wątpliwych winien Powiatowy Komitet Nadawczy porozumieć się z właściwym Zarządem Lasów Państwowych;
- b) grunta wyłączone, na wniosek zainteresowanych urzędów i instytucji, zaaprobowany przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, na cele użyteczności publicznej, grunta niezbędne dla przeprowadzenia regulacji sąsiedzkich stosunków agrarnych, wody i nieużytki, oraz ziemie przejęte przez Powiatowy Komitet Nadawczy, które nie zostały bezzwłocznie przekazane na rozkoleonizowanie między żołnierzy — oddane pod zarząd właściwym władzom administracyjnym I-szej instancji.

§ 12. Orzeczenia Powiatowego Komitetu Nadawczego o przejęciu ziemi mają być w przeciągu dni siedmiu od zapadnięcia orzeczenia obwieszczone. Obwieszczenia należy dokonać przez ogłoszenie w miejscowem piśmie urzędowem lub drogą osobnych ogłoszeń miejscowych. Z chwilą dokonania obwieszczenia uważa się orzeczenie za wydane. Na żądanie stron zainteresowanych ma być im wydany niezwłocznie odpis orzeczenia.

§ 13. Od orzeczeń Powiatowego Komitetu Nadawczego przysługuje interesowanym prawo odwołania do właściwej Komisji Odwoławczej w przeciągu 30 dni od dnia wydania orzeczenia. Odwołanie należy wnosić do tego Komitetu, który wydał orzeczenie.

§ 14. Komisje Odwoławcze tworzy się na razie w Nowogródku, w Brześciu Litewskim i w Łucku. Komisje te obejmować będą swem działaniem obszar danego województwa z tą różnicą, że powiaty grodzieński i wołkowski przydziała się do Komisji Odwoławczej w Nowogródku, powiat białowieski do Komisji Odwoławczej w Brześciu Litewskim.

W miarę potrzeby ilość, siedziby i okręgi Komisji Odwoławczych będą zmieniane w drodze osobnego rozporządzenia.

§ 15. W skład Komisji Odwoławczych wchodzi:

- 1) wojewoda, jako przewodniczący;
delegowani przez właściwe władze:
- 2) przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych, jako zastępca przewodniczącego,
- 3) przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wojskowych,
- 4) " Ministerstwa Skarbu,
- 5) " Głównego Urzędu Ziemskiego.

§ 16. Do zakresu działania Komisji Odwoławczej na podległym jej obszarze należy:

- a) załatwianie odwołań od orzeczeń Powiatowych Komitetów Nadawczych,
- b) nadzór nad działalnością Powiatowych Komitetów Nadawczych w zakresie przejmowania ziemi i przedstawianie odpowiednich wniosków Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

§ 17. Osobne rozporządzenie określi tryb postępowania w Komisjach Odwoławczych.

§ 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:

J. Raczyński

Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego:

w z. J. Makulski